

Сумський державний
університет –
провідний вищий
навчальний заклад
Сумщини

Єдина Країна
Єдина Страна

СумДУ другий рік поспіль увійшов до 5% кращих університетів світу за рейтингом QS та посів 4 позицію серед українських вищих навчальних закладів, чим утвердив свої позиції, незважаючи на кардинальні зміни в методиці та розширення вибірки університетів. Один із найпрестижніших світових рейтингів визначив лідерські позиції таких українських вишів, як Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, НТУ «Київський політехнічний інститут», Сумський державний університет, НТУ «Харківський політехнічний інститут» та Донецький національний університет.

Вересень – жовтень 2015 р. * Розповсюджується безкоштовно

№ 7–8 (357–358)

РЕЗОНАНС

ГАЗЕТА СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

30 ВЕРЕСНЯ – ВИБОРИ РЕКТОРА СумДУ

27 квітня 2015 року Міністерство освіти і науки України оголосило конкурс на зайняття посади ректора Сумського державного університету. Документи на участь у конкурсі подала одна особа – діючий ректор СумДУ, професор Анатолій Васильєв. Програма кандидата «Успішний університет – заради успішності його випускника» опублікована на офіційному сайті СумДУ.

Відповідно до законодавства України в університеті створено організаційний комітет із проведення виборів ректора, затверджено ряд нормативних документів, зокрема Положення про виборчу комісію з проведення виборів ректора; Про порядок обрання для участі у виборах ректора СумДУ представників з числа студентів, інші нормативні документи.

Наразі в СумДУ проходять відповідні виборчі процедури. З надзвичайно високою явкою (понад 75 %) відбулися вибори представників із числа педагогічних працівників та студентів. Тривають зустрічі кандидата з колективами базових та позабазових підрозділів. Про бачення майбутнього університету й перспективи розвитку СумДУ редакція запитала кандидата на посаду ректора Анатолія Васильєва.

– Чому прийняв рішення щодо участі у конкурсі? Вважаю, що філософія діяльності університету в попередньому періоді себе виправдала, але далеко не вичерпала. Про це ми вели розмову на п'ятирічному звіті, на серпневій нараді викладачів. Виборча програма опублікована на сайті, тривають зустрічі з виборцями, зокрема у позабазових структурах.

До участі в конкурсі на посаду ректора СумДУ надійшла одна заява. Тож відчуваю певний психологічний дискомфорт через відсутність конкуренції щодо програм розвитку, систем менеджменту університету тощо.

Упевнений, що згуртовано у складних умовах сьогодні ми повинні забезпечити переможну конкурентоспроможність університету, збереження та збільшення робочих місць, його соціальне обличчя та багато іншого. Разом ми все подолаємо. Прошу вашої підтримки у реалізації такого найважливішого для всіх нас проекту, як успішний СумДУ.

Ключ із правом передачі. Медичний інститут СумДУ отримав новий навчальний корпус

Традиційне свято посвяти першокурсників у студенти. Кажуть, що краще один раз побачити, ніж сто разів почути. Будь ласка, відтепер з'явилася така можливість:

<http://www.sumdu.edu.ua/ukr/news/6745-posvyata-pershokursnikiv-2015.html>

■ МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

ВІДПОВІДНІСТЬ СВІТОВИМ ПІДХОДАМ І ТЕНДЕНЦІЯМ

Сумський державний університет продовжує динамічно розширювати межі своєї міжнародної діяльності, свідченням чого є чимало фактів та подій. Інформацію про деякі з них, що відбулись останнім часом, і пропонуємо читачам.

У рамках програми «Інститут лідерства», що фінансується Державним департаментом США, начальник відділу міжнародного співробітництва СумДУ Костянтин Кириченко відвідав Університет штату Іллінойс та Інститут міжнародної освіти у м. Вашингтоні. Із десятків заявників з України індивідуальні гранти на таку поїздку отримали всього три представники управлінського складу українських вишів. Загалом же переможцями програми стали 45 осіб із 20 країн світу.

Упродовж десяти днів учасники брали участь у тренінгах на тему «Інтернаціоналізація університету: інституційні структури для підтримки міжнародного співробітництва» на базі провідних університетів Сполучених Штатів. Тематика тренінгів стосувалася послуг та сервісів для іноземних студентів, міжнародної інтеграції, програм академічної мобільності, міжнародного партнерства та угод, міжнародної безпеки та управління ризиками. Крім того, чотири дні тривала робота на базі Державного департаменту США у Вашингтоні. В цілому ж програма, що розрахована на п'ять

місяців, містить також і цикл онлайн-тренінгів із розвитку міжнародної діяльності.

Результатом поїздки стало встановлення зв'язків з американськими колегами. Зокрема у співпраці з Університетом штату Іллінойс готується спільний грантовий проект, що подаватиметься найближчим часом до уряду США. Спрямований проект на розвиток міжнародного співробітництва українських та американських вишів.

«Досвід, здобутий у Сполучених Штатах, впроваджуватиметься в СумДУ. Ознайомлення з кращими університетами США підтвердило, що на шляху розвитку міжнародної діяльності нашого вишу відповідають світовим підходам і тенденціям», – акцентував Костянтин Кириченко.

Серед 10 переможців першого конкурсу 2015 року програми ЄС Еразмус+ за напрямом Key Action 2: «Розвиток потенціалу вищої освіти» (екс-Темпус) – виявився і проект за участі СумДУ. До речі, десять відібрано із кількох сотень заявок, поданих українськими вишами та організаціями.

Проект «Система забезпечення якості освіти в Україні: розвиток на основі європейських стандартів та рекомендацій» (QUAERE) підготовлений СумДУ в тісній співпраці з польськими та німецькими експертами. Загальну координацію здійснив відділ міжнародного співробітництва нашого університету. Термін його дії – два роки (з 15 жовтня 2015 року). Бюджет – понад 700 тисяч євро.

До складу консорціуму проекту ввійшли університети Польщі, Німеччини, Литви, Греції, Нідерландів, України, а також Німецьке незалежне агентство зовнішнього оцінювання та акредитації, Центральньо-європейська мережа агентств

із забезпечення якості, МОН України тощо. Координатором визначено Технологічний університет м. Вроцлав (Польща).

Головна мета – розроблення інструментів для сталого функціонування сис-

тем внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості; розвиток потенціалу вишів та установ національного рівня через підвищення кваліфікації співробітників, стимулювання студентів до процесів самоаналізу у вишах; упровадження механізму самоаналізу як невід'ємного компонента функціонування університетів тощо.

«Програма Еразмус+», – як зазначив Костянтин Кириченко, – є однією з найбільш потужних грантових програм у світі. Участь у ній дає можливість розвивати міжнародне співробітництво з провідними університетами Європи, використовувати та впроваджувати передові науково-освітні технології, нарощувати власний потенціал відповідно до європейських та світових стандартів...»

Ступінь академічної мобільності є однією з основних ознак рівня успішності міжнародного співробітництва. У СумДУ він, безумовно, високий, про що свідчить той факт, що все більше наших університетівців долучається до неї.

Із початком навчального року 20 студентів, аспірантів і викладачів СумДУ беруть участь у програмі ЄС Erasmus

Mundus, проєктах Eminence, Eminence-2, IANUS-2, BACKIS. Вони навчатимуться, проходитимуть стажування і підвищення кваліфікації в університетах Польщі, Франції, Італії, Португалії, Латвії, Румунії.

Зокрема третьокурсниця Валерія Біленко (ФЕМ) два семестри навчатиметься в Університеті Порту (Португалія), а Технічний університет у Турині (Італія) прийматиме третьокурсника ЕлІТу Ярослава Сотника (2 семестри) та магістрантку ФЕМ Катерину Овсієнко (1 семестр). Стажування упродовж десяти місяців за кордоном проходитимуть вісім аспірантів. Три з них – у Нанобіомедичному центрі Університету ім. Адама Міцкевича (Польща), один, Артем Дем'яненко (кафедра наноелектроніки), стажуватиметься в Технічному університеті м. Турина, представник кафедри прикладної фізики Артем Шамардін та кафедри електроніки і комп'ютерної техніки Андрій Возний відїжджають до Ризького технічного університету (Латвія).

А двом представникам кафедри наноелектроніки Богдану Постолюному та Андрію Шпиленку запропонували унікальну можливість продовжити стажування ще на рік в Університеті Порту та Університеті ім. Адама Міцкевича.

І це далеко не повний перелік представників СумДУ, які завдяки долученню до академічної мобільності відвідають різні університети Європи. Чимало наших науковців та викладачів упродовж різних термінів співпрацюватимуть, обмінюватимуться досвідом із колегами, викладатимуть у зарубіжних вишах Франції, Італії, Португалії, Румунії, інших країн.

Із більш детальною інформацією про згадані вище та інші події можна ознайомитися на сайті СумДУ за адресою sumdu.edu.ua

Відділ інформаційно-рекламної діяльності СумДУ

■ АГЧ

КОМУ – КАНІКУЛИ, А КОМУ – УДАРНА ПРАЦЯ

До проректора з адміністративно-господарчої діяльності А. М. Положія наш кореспондент звернувся із таким запитанням:
– Анатолію Михайловичу, як відомо, канікули у студентів та викладачів – це час найбільш активної господарської діяльності. Які результати на початок вересня?

– Очевидні. Вулицю Миру, завдяки владі міста, заасфаль-

товано, що створює значно привабливішу картину території біля гуртожитку СумДУ № 1, як і тротуар, вимощений плиткою вже нашим університетом.

У гуртожитках №№ 2 і 3 зробили заміну вікон, відтепер там буде значно затишніше в будь-яку пору року й тепліше взимку. Відбулася заміна вікон також у басейні, а над його входом зроблений навіс, своєрідний козирок. Крім того, замінені деякі вікна в навчальних корпусах (роботи продовжують-

ся), зроблений капітальний ремонт, спрямований на утеплення спортивного залу, із заміною вікон на енергозберігаючі.

Важко не звернути увагу на портрет Тараса Шевченка, що з'явився на стіні спорткомплексу. Під ним – знамениті рядки з його творів. Це також наша робота. Щоправда, в соціальних мережах це викликало неоднозначні оцінки, що природно, оскільки творчість і поетичність нашого Кобзаря завжди супроводжується саме такими реакціями. Головне, що поява такого «графіті» нікого не залишила байдужим, як і шевченкова поезія.

За найсучаснішими технологіями утеплені покрівлі Медич-

ного інституту, ремонтуються також покрівлі басейну та гуртожитку № 4.

Упорядкували ми й територію перед входом до корпусу, де знаходиться факультет ТеСЕТ, щодо зведення даху на 3-му корпусі, займаємося переобладнанням їдальні для того, щоб вона працювала й взимку.

Усього ж за літо наші служби займалися ремонтами на 18 об'єктах. Виконано робіт на солідні суми, але вони того варті. Університет стає все привабливішим, все зручнішим як для навчання, так і для проведення позанавчального часу.

Висловлюю велику подяку всьому колективу АГЧ за плідну

працю, відмінне виконання поставлених завдань при підготовці до нового навчального року.

На фото: архітектурний ансамбль на вході до табору «Універ»; стоматологічний корпус; майданчик біля ТеСЕТ.

ЦІКАВИЙ ФАКТ

МІЖКОНТИНЕНТАЛЬНИЙ ОБМІН ДОСВІДОМ

У рамках української програми партнерства у галузі мас-медіа (UMPP) на Сумщину завітали американські журналісти. Власник телеканалу WSIL TV Стів Уїллер та головний редактор Майк Снаффер відвідали телеканал «Пульсар» (М.Охтирка).

Стів та Майк живуть і працюють в американському містечку штату Іллінойс – Картервілі. Разом зі своєю командою професіоналів (36 осіб) вони щодня створюють місцеві новини. Прямий ефір для них – явище звичне. Щодня о 5-й ран-

ку журналісти вже готові живо звітувати про події в регіоні. З оперативністю там не зволікають.

Довгий час телекомпанія WSIL TV не наважувалася взяти участь у проекті. Втім тяга до чогось нового взяла своє. До речі, як розповідали Майк та Стів, більшість із мешканців їхнього містечка впродовж усього свого життя не виїжджають навіть за межі власного штату. Тож можливість побачити Україну привабила працівників каналу не менше, ніж шанс поділитися своїм та набутим чужого досвіду.

Першою вивчати професійні стандарти вирушила команда «Пульсару». У Картервілі наші колеги пробули тиждень. Утім, ідей та натхнення почерпнули повну діжку. А згодом американців зустрічала Охтирка. Чесно кажучи, запитання гостям наші журналісти ставили наввипередки. Де шукають теми? Як часто виходять в ефір? Чи мають професійний дрес-код? Та ще купа суто технічних аспектів роботи цікавила й ніби зворожувала нас.

За п'ять днів перебування Майка та Стіва на Сумщині вони взяли участь у зйомках вечірньої програми у студії «Пульсару», провели власні уроки та під час неформального спілкування дізналися багато цікавого про побут і життя українців.

Один із днів свого вікенду американці присвятили Сумам.

Тут Майк та Стів познайомились із майбутніми журналістами та рекламистами – студентами Сумського державного університету. Після традиційної конференції у форматі «питання – відповідь» гості оглянули навчальну телестудію кафедри журналістики та філології, проаналізували університетські випуски новин.

«За весь час нашого перебування в Україні найбільше вразив мене СумДУ», – зізнався власник телеканалу WSIL TV Стів Уїллер. Після прогулянки містом та оглядин основних візитівок Сум Майк та Стів повернулися до Охтирки. Зго-

дом, під час інтерв'ю, на запитання про враження від університету Майк відповів: «Ми говорили про непересічність журналістики, зокрема наскільки важливо робити новини чесними та гідними довіри глядача. Студенти в Україні дуже схожі на наших...».

«Також ми обговорювали труднощі, з якими зіштовхуються журналісти в Україні на відміну від США, де склалася стала традиція незалежних медіа. Я був уражений, наскільки молоді українці розумні та амбіційні», – додав Стів.

Цікаво, що одне з найбільших здивувань для американців – наші... корови! Особливо те, як вони гуляють полем та переходять дороги. «У нас не тримають по 1–2 корови. Якщо сім'я має худобу, то це неодмінно буде ферма. І не дай Боже відв'язану корову зіб'є автомобіль. Штраф водію заплатить фермер, бо недогледів за своєю худобиною», – розповідає Майк. А ми зауважили, що в Україні все було б навпаки...

Продовжуємо й тепер тримати зв'язок із Майком та Стівом, які з теплою згадують дні, проведені в гостях на Сумщині. Обіцяють неодмінно прийти ще.

На фото: зустріч гостей із майбутніми журналістами.

Вікторія РАДЧЕНКО, журналіст телеканалу «Пульсар», випускниця СумДУ

СТУДЕНТСЬКА НАУКА

УТРИМАТИ ЛІДЕРСЬКІ ПОЗИЦІЇ

Із червня в СумДУ діє наукове товариство студентів, аспірантів (НТСА), докторантів та молодих учених, що об'єднує на сьогодні понад 1600 осіб. Основна його мета – створення умов для розвитку та реалізації наукового потенціалу молоді, формування в неї наукового мислення й навичок дослідницької роботи, а також для її участі у вирішенні актуальних проблем сучасної науки.

Одним із найважливіших завдань новоствореного товариства є захист прав та інтересів осіб, які навчаються або працюють в університеті, зокрема щодо питань наукової діяльності, підтримки наукоємних ідей, інновацій та обміну знаннями. НТСА поширює інформацію про наукові

заходи в університеті та інших вищих навчальних закладах, наукових установах України та інших країн.

Серед основних напрямів діяльності – сприяння участі студентів у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт та Всеукраїнських олімпіадах, участь у виданні збірників наукових праць, організація публічних лекцій та наукових читань відомих учених, взаємодія з Малою академією наук, налагодження міжуніверситетського та міжнародного наукового співробітництва тощо.

За своїми функціональними обов'язками товариство тепер займається й організацією Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт та Все-

українських студентських олімпіад (раніше цим займався відділ аспірантури та докторантури). До речі, за результатами конкурсу студентських наукових робіт 2014–15 навчального року СумДУ вкотре переміг завою-

вавши 83 призових місця, а за підсумками проведення студентських олімпіад увійшов до п'ятірки лідерів, пропустивши вперед лише провідні виші з Києва, Харкова та Львова. Робитиме все можливе, щоб утримати лідерські позиції, які займають представники СумДУ в цих престижних конкурсах упродовж уже багатьох років

Михайло ОПРИСКО, голова НТСА СумДУ

ТЕЛЕКОНТЕНТ

У ПРЯМОМУ ЕФІРІ

Міжрегіональний семінар «Професійні репортажні прямі трансляції подій – мистецтво або бізнес?» відбувся в СумДУ відносно недавно, та наші студенти встигли вже взяти участь у безлічі трансляцій знакових місцевих подій. Такий щільний графік здивував навіть професіоналів.

Уже кілька років працює в університеті лабораторія інтернет-телебачення й екранних мистецтв Центру вебометрії та веб-маркетингу. Саме в її рамках молоді кадри опановують телевізійні професії – від продюсерів і режисерів прямої трансляції до журналістів та операторів. Вони ж стали організаторами й виконавцями ПТС-ролей на семінарі, який Сумський державний університет організував разом із Сумською обласною державною телерадіокомпанією й телеканалом СТС. До участі в ньому запросили понад 100 телекомпаній України. Приїхали гості з Києва, Рівного, Полтави, інших міст. Усього в семінарі з вебстатистики взяло участь більше 70 осіб.

Під час дискусій обговорювали різні теми. Наприклад, якщо трансляція багатокамерна, то «багато» – це скільки? Деякі учасники семінару стверджували, що досить 3–4 камер. Інші наполягали на тому, що для зведення концертів до рангу національного надбання, незалежно від місця проведення, потрібно не менше десяти. А на запитання, як вирішувати економічні проблеми, що виникають при цьому, організатори семінару підготували цілий пакет відповідей.

Іншою істотною проблемою, навколо якої точилися суперечки, була цінність концертів, проведених в Україні. Чи потрібна молоді галузь телеверсій шоу та чи існують зацікавлені в них споживачі? До дискусії долучалися телевізійні-

ки з Одеси, Миколаєва, Львова, Закарпатської та Київської областей. Чи будуть концерти, професійно зняті, скажімо, у Тисмениці, цікаві студентам із Дніпропетровська? Чи буде «Міс-СумДУ» привертати увагу студентів Рівного або Ужгорода?

Щоб відповісти вичерпно на подібні запитання, вирішили створити таку громадську організацію, як Асоціація виробників телеконтенту, для чого підготували ряд рекомендаційних документів на адресу Держкомітету з питань телебачення й радіомовлення. Проводимо також регулярні онлайн-конференції для відпрацювання загальних підходів.

Співробітники нашої лабораторії вирішили на кожній наступній прямій трансляції демонструвати свою роботу колегам, незважаючи на можливі технічні проблеми або творчі поразки. Адже за певний час професіонали зрозуміють, що кожної зйомки студенти стають більш професійно розвиненими. І якщо у стажерів-телевізійників виникне бажання спробувати свої сили або набуту досвіду – ми з радістю допоможемо їм.

На підтвердження своїх намірів лабораторія постійно підтримує зв'язок із телеканалами України. Планується встановити міцні партнерські

стосунки між вітчизняними телівиробниками. Найцікавіші події завжди пропонуються для розміщення в ефірі, щоб уся Україна могла насолоджуватися концертами у прямому ефірі разом із нами.

Світлана ПИЛИПЕНКО, випускниця спеціальності «Прикладна математика»

ПРО ПІДСУМКИ ТА ПЛАНИ доповідали проректори на традиційній серпневій нараді

Значну частину своєї доповіді перший проректор **В. Д. КАРПУША** присвятив підсумкам формування контингенту студентів за денною формою навчання, особливостям вступної кампанії 2015 року, що призвели до негативних наслідків. Серед них, зокрема, зменшення кількості випускників ЗОШ на 8 %, прийом за сертифікатами ЗНО включно із 2015 р., визначення абітурієнтами пріоритетних заяв; упровадження системи «склав» – «не склав» при оцінюванні результатів ЗНО тощо. Крім того, зменшилася кількість абітурієнтів, які мають сертифікати ЗНО для вступу до вищу з математики (на 30 %), хімії (на 32 %).

Саме внаслідок таких особливостей на перший курс за денною формою навчання зараховано на 9 % менше, ніж у минулому році, усього 1069 осіб (рис.1). Якщо брати

ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ

Зараховано на перший курс за денною формою навчання

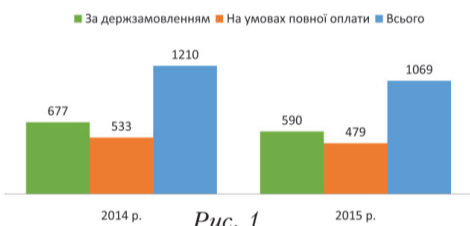

Рис. 1

за структурними підрозділами, то прийом студентів на ФЕМ залишився на рівні минулого року, дещо більший прийом на ІФСК, а також до Конотопського інституту, технікумів та коледжів, які є структурними підрозділами університету (рис.2).

Зараховано на перший курс за денною формою навчання

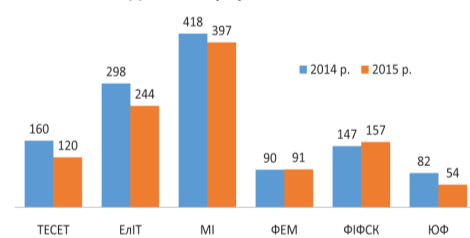

Рис. 2

Загалом досить вдалий набір на ФЕМ та ІФСК вдалося здійснити за рахунок поширення освітньої діяльності, тобто відкриття таких нових спеціальностей, як «Здоров'я людини (фізреабілітація)», «Міжнародна економіка», «Соціальна економіка» та «Біржова діяльність».

Досить успішним став прийом на старші (2-й, 3-й) курси, особливо на факультети ТеСЕТ, ЕЛІТ і до Конотопського інституту СумДУ. Збільшилася також кількість студентів-випускників з інших вишів, які зараховані до магістратури. Крім того, збільшилася питома частка іноземних студентів, зокрема й за рахунок студентів, які переведені з ВНЗ Луганської та Донецької областей. Усе це й дало змогу зберегти і навіть збільшити загальний контингент студентів денної форми навчання на рівні минулого року (рис.3).

Інша частина доповіді першого проректора була присвячена формуванню штату науково-педагогічних працівників.

Загальна кількість студентів СумДУ за денною формою навчання

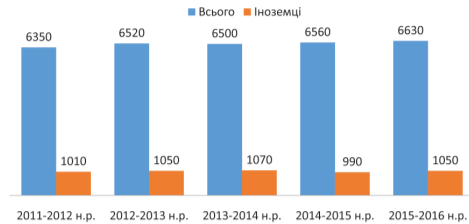

Рис. 3

Проректор з науково-педагогічної роботи, міжнародної діяльності та технічного забезпечення **В. О. ЛЮБЧАК** у своїй доповіді акцентував увагу на розбудові СумДУ як європейського дослідницького універси-

тету, на певних досягненнях і завданнях. Нагадав, що університети такого типу мають високий рівень впливу як у своєму регіоні, так і взагалі в державі. СумДУ відповідає саме такій характеристиці, оскільки є і лідером в регіоні, і входить до 10 кращих ВНЗ України та ТОП 10% провідних університетів світу за міжнародними рейтингами. Сприяє цьому як правильно обрана стратегія розвитку, так і реалії, що дозволили її реалізувати. А саме:

- підготовка спеціалістів найвищої кваліфікації: перевага магістерським, аспірантським програмам; високий рівень працевлаштування та співпраця з провідними роботодавцями;
- високий рівень професорсько-викладацького складу: діяльність наукових шкіл, залучення іноземних професорів, провідних фахівців галузі тощо. Наприклад, минулого року для студентів і науковців викладали 30 іноземних фахівців, а наші викладачі у закордонних університетах провели 24 семі:

- інтернаціоналізація та продуктивна співпраця зі світовими науковими та освітніми центрами, динамічна міжнародна мобільність. Маємо 148 угод про співробітництво із науково-освітніми організаціями із 36 країн (рис. 4). Нещодавно Кабмін

Інтернаціоналізація

148 угод із науково-освітніми організаціями із 36 країн, СумДУ є членом 17 академічних асоціацій світу

Міжнародна мобільність

Рис. 4

прийняв постанову про реалізацію права на академічну мобільність. На думку проректора, це необхідність для викладачів та осіб, які навчаються! І тут позитивна динаміка. Якщо минулого року 15 іноземців пройшли стажування на базі СумДУ, то вже на 1 серпня 42 викладача і співробітника пройшли стажування, а 28 студентів і аспірантів взяли участь у програмах довгострокового навчання. І це не межа, можливостей мобільності за усіма напрямками багато!

Звернувшись до теми грантів, В. О. Любчак повідомив, що університет виконує 23 освітні грантові загальноуніверситетські

проекти, з яких 8 отримано вже у звітному році (рис. 5). Серед виконавців грантів

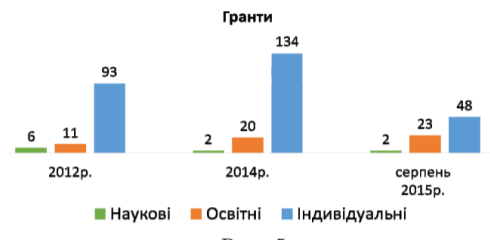

Рис. 5

5. Ефективний менеджмент, оптимізація бізнес-процесів

представники Медичного інституту, кафедр управління, економіки і бізнес-адміністрування, економічної теорії, соціології, журналістики, інших. ТМВІ, ЗМДМ, наноелектроніки, ВМС, ІТ-підрозділів тощо. До речі, минулого року половина комп'ютерної техніки придбана за кошти грантових програм (рис. 6).

Диверсифікація джерел фінансування та послуг

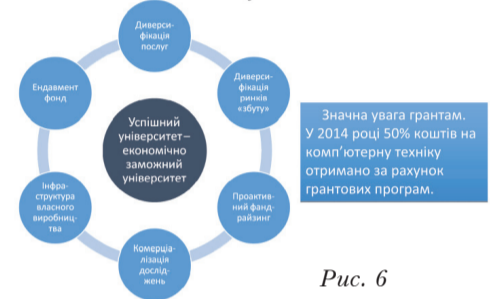

Рис. 6

Сприяють також розвитку СумДУ як сучасного університету:

- ефективний менеджмент, оптимізація бізнес-процесів, забезпечення автоматизованою інформаційною системою управління, що розвивається зокрема й завдяки європейському проекту Tempus INURE. Започатковано процедури аналізу поточної діяльності та прийняття управлінських рішень: зовнішнього аудиту, бенчмаркінгу, внутрішнього рейтингового оцінювання структурних підрозділів;

- диверсифікація джерел фінансування та послуг. Надаються умови викладачам і стимулюється господарююча діяльність, надання послуг тощо;

- нові моделі наукової та навчальної роботи: зосередження інтелектуального капіталу та забезпечення інтеграції навчального процесу і науки, трансдисциплінарне продукування знань. Приклади – формування міждисциплінарної магістерської програми ВМЕ за підтримки проекту Tempus, упровадження нових програм та технологій навчання в МІ, за спеціальностями різних напрямів завдяки проектам ЄС, а також нові наукові розробки, зокрема з методики і педагогіки, залучення молоді до інноваційних проектів тощо.

Особливо підкреслив доповідач важливість використання сучасних ІКТ для забезпечення всіх напрямів діяльності. Технологічна й інформаційна глобалізація, постійне оновлення технологій перетворюють вивчення та застосування ІКТ в безперервний процес упродовж усього життя. Зусиллями наших фахівців створено одну з найкращих серед ВНЗ України корпоративну телекомунікаційну систему, розроблено унікальний програмно-технічний комплекс навчального призначення.

За минулий навчальний рік зросло обсяги розроблення дистанційних курсів, 100 із них завершено, 26 уже атестовано й кафедри отримали за них додатковий штат. Співробітники СумДУ створили більше 1400 колекцій навчальних матеріалів у відкритому конструкторі Lectur'ED. На переконання проректора, потрібно продовжити створення платформи електронного навчання для студентів денної форми, залучити всіх викладачів до технологій elearning. Тим більше, що постійно триває оновлення комп'ютерної бази, надається доступ до сучасного програмного забезпечення. Приклад – розвиток партнерства з Microsoft, доступ до сучасних хмарних технологій, кластерні обчислення тощо.

Дуже важливі також тісна взаємодія з індустрією, підприємницька діяльність, адже дослідницькі університети повинні бути й активними економічними суб'єкта-

ми й «виробниками» інноваційних кадрів нової генерації. Наприклад, завдяки програмі ЄС TEMPUS відкрито молодіжний Старт-центр, упроваджуються нові форми роботи з підприємцями. Активну участь спільно з ЦКТ та ФПК беруть кафедри ТКМ, економіки, управління. Сподіваємося, що незабаром долучиться й студентське наукове товариство.

Доповідач указав ще на одну ознаку сучасного університету – політику відкритого доступу, прикладом якої є нормативна база СумДУ. Маємо сучасні бібліотечні ресурси та послуги. Репозитарій – кращий в Україні! Крім того, наш університет першим в країні запровадив відкритий доступ до навчальних матеріалів на основі платформи Open Course Ware. Матеріали більш ніж 60 дисциплін уже доступні.

Веб-система СумДУ (180 сайтів) – одна з кращих за кількістю та корисністю інформації. Інтернаціоналізація потребує більш ефективного наповнення веб-ресурсів іншими мовами (англійською, німецькою, китайською тощо). А також:

- створення персональних сторінок викладачів, створення web-ресурсів, корисних для суспільства;
- розміщення робіт у репозитарії, ресурсі ОСW;

- розміщення посилань на СумДУ на сайтах партнерів, у матеріалах електронних ЗМІ;

– «маркетинг» свого підрозділу, своєї наукової та методичної роботи у спеціалізованих каталогах, Wikipedia, соціальних мережах, на сайтах інших університетів-партнерів тощо.

Узагалі надважливими для дослідницького університету є формування та підтримка бранда, престижу, репутації, впливу на цільові групи, що забезпечується інформаційно-рекламною діяльністю.

Серед головних завдань на новий навчальний рік проректор назвав надання якісних освітніх послуг, розбудову на всіх рівнях – від кафедрального до загальноуніверситетського – системи забезпечення та контролю якості вищої освіти, готовність до зовнішньої оцінки. Цьому також сприяє європейський грант ALIGN.

Викладачам необхідно використовувати та розробляти сучасні педагогічні технології, методичні матеріали, залучати студентів до творчої роботи, всіляко сприяти реалізації їх власного потенціалу. Підтримка з боку університету (зокрема й фінансова) при цьому забезпечена. Як приклад – проведено 1-й етап конкурсу матеріалів ресурсу ОСW та премійовано всіх учасників; відкрито конкурс з використання власних мобільних пристроїв у навчальному процесі; розпочато конкурс із педагогічних інновацій тощо.

Доповідач підкреслив, що формалізований механізм оцінки якості вищої освіти, що здійснюється агентствами з акредитації вишів, у сучасному світі поєднується з неформальним та індивідуалізованим механізмом, пов'язаним з університетськими рейтингами. Університет істотно посилив позиції в рейтингах як за рахунок реального підвищення якості діяльності, так і за рахунок організаційно-технологічної й дипломатичної роботи з рейтинговими агентствами. Так, СумДУ – в лідерах серед українських вишів світових вебметричних рейтингів, зокрема рейтингу QS WUR, увійшов до рейтингу SCImago та баз даних U-Multirank, Times Higher Education, Thomson Reuters, піднявся в національних рейтингах (рис. 7).

Позиції в рейтингах є інтегральною оцінкою якості діяльності ВНЗ

- Веб-рейтинг:
 - 5-а позиція серед українських ВНЗ в рейтингах Webometrics та 6 – в 4ICU
- Рейтинг QS:
 - QS WUR 4-а позиція в Україні та категорія 657-700 у світі
 - QS EESA для європейських країн, що розвивається, та Центральної Азії - 4-а позиція в Україні та категорія 61-70
- Включено до рейтингу SCImago та авторитетних баз даних U-Multirank, Times Higher Education, Thomson Reuters, U.S. News.

Рис. 7

Завершуючи доповідь, проректор закликав кожного з університетівців презентувати досягнення, підтримувати кожним днем своєї роботи репутацію СумДУ як одного з

найсучасніших університетів країни, підвищувати рейтингові показники. Нагальною потребою є постійна взаємодія з випускниками, академічними експертами та роботодавцями, використання можливостей публікацій у мас-медіа, Інтернеті й соціальних мережах статей від імені університету тощо. Ще раз наголосив про підтримку креативних дій викладачів: стабільна оплата праці та премії, соціальна підтримка, доступ до сучасної техніки та інформаційне забезпечення, можливість підвищення кваліфікації та міжнародної мобільності, підтримка та мотивація інновацій тощо. Стратегія та шляхи розвитку зрозумілі та визначені в «Концептуальних засадах діяльності СумДУ...», а також у програмі кандидата на посаду ректора.

Проректор із наукової роботи **А. М. ЧОРНОУС** почав доповідь із даних про обсяги держбюджетних НДР. Відмітив, що держбюджетна тематика виконується на всіх денних факультетах і МІ. Порівняно з минулим роком кількість робіт збільшили з 14 до 24, а обсяг виріс у півтора рази (рис. 8). Завдання на найбільш

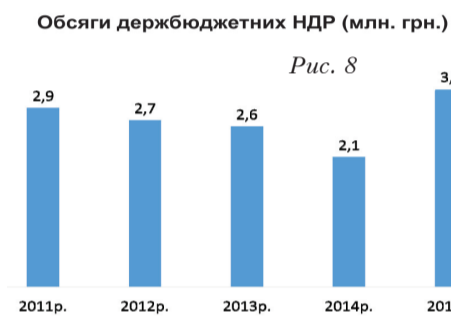

Рис. 8

зчий час – проведення першого етапу курсу. Показники, за якими будуть оцінюватися проекти експертами від міністерства, пов'язані з:

- актуальністю тематики для світової науки та її практичною цінністю для діяльності держави, зокрема її оборонної галузі;
- рівнем наукових публікацій авторів та їх індексами Гірша;
- досвідом та можливістю впровадження результатів досліджень шляхом виконання господарських договорів та міжнародних і державних грантів.

Продовжуючи тему виконання держбюджетної тематики, доповідач зазначив, що за 8 місяців поточного року обсяг замовлень за науковими договорами і грантами становить 8,4 млн грн (рис. 9). Найбільші обсяги укладання, виконання та фінансування наукової тематики за замовленнями (млн. грн)

Рис. 9

ги тематик мають факультети ТеСЕТ і ІФСК, а також НДЧ. На факультеті ЕЛІТ і КІ тематика цього року відсутня. Як відомо, участь у виконанні господарських договорів і грантів дозволяє викладачам, науковим співробітникам, аспірантам і студентам отримати додатковий або основний заробіток. До того ж результати виконаних робіт приносять користь державі та суспільству.

Основний механізм стимулювання господарсько-договірної та грантової діяльності в університеті пов'язаний зі зниженням відрахувань на накладні витрати. Обсяги відрахувань на накладні витрати залежно від обсягу договору становлять від 2,5 до 10%. Таких низьких накладних немає в жодному університеті. Також обсяг відрахування на накладні витрати знижується удвічі залежно від кількості студентів-виконавців робіт.

Доповідач наголосив, що для збільшення обсягів господарської наукової діяльності потрібні нові ідеї та відповідна матеріально-технічна база. Тому планується

провести внутрішній конкурс інноваційних проектів «Наука і бізнес». Також важливим у плані отримання коштів на наукові дослідження й розроблення є підготовка заявок на проекти програми «Горизонт-2020», асоційованим членом якої стала Україна, що відкриває певні перспективи для вітчизняних дослідників. В університеті сформовані декілька робочих груп для підготовки таких заявок. Для допомоги нашим науковцям ЦНТЕІ створено й підтримується також окремі сайти, що дозволяють оперативно інформувати про відкриті конкурси, плани проведення інформаційних заходів, новини національних контактних пунктів тощо.

У рамках програми «Горизонт-2020» є підпрограма «Марія Склодовська Кюрі», спрямована на надання індивідуальних грантів ученим за всіма галузями наук на довгострокове (до 2 років) проведення досліджень у країнах Євросоюзу. Восени проведеться конкурс із бюджетом 200 млн євро. Середній розмір гранту на рік становить 30 тис. євро. У кожного з наших науковців, на думку проректора, є реальні шанси на їх отримання.

Крім програми «Горизонт-2020», є й інші міжнародні грантові програми, на деякі з них цього року кафедрами СумДУ подано вже два десятки проектів загальноуніверситетського рівня. Актуальна інформація про відкриті конкурси на міжнародні та державні гранти постійно оновлюється на сайті ЦНТЕІ, там же розміщено інформацію про університетські наукові розробки та послуги, а також про новосторонній Регіональний інформаційний ресурс інноваційних розробок. Доповідач порадив звернути на цей ресурс особливу увагу та відмітити, що з метою впровадження наукових розробок у липні поточного року створено університетський офіс Національної мережі трансферу технологій. Спільно з науковцями розпочинається робота зі створення технологічних профілів розробок усіх кафедр у національних і міжнародних мережах трансферу технологій.

Потім проректор зупинився на публікованих результатах досліджень наших науковців у виданнях, що індексуються БД Web of Science та Scopus (за минулий рік – 222 статті, а за 8 місяців цього року – понад 80 статей) і нагадав про матеріальне заохочення науковців – від професора до студента – за публікацію статей у скопусівських виданнях: діє вже четверта версія «Положення про преміювання за досягнення високого рівня оприлюднення результатів наукових досліджень». У 2015 році премійовано близько ста авторських колективів.

Далі доповідач повідомив, що розпочалася вступна кампанія до докторантури й аспірантури і що на даний момент підготовка науково-педагогічних кадрів через них здійснюється на 44 кафедрах, а також наголошував на необхідності відбирати кращих вступників для зарахування, зокрема до аспірантури, із наших випускників, які проявили себе у науковій діяльності та були слухачами групи наукового резерву. Також потрібно організувати прийом аспірантів на контрактній основі.

Акцентував увагу проректор і на проведенні цього року роботи з підготовки до переходу в 2016 році на 4-річну аспірантуру підготовки докторів філософії, у структурованих планах підготовки яких повинні бути освітня та наукова складові. Також цього року необхідно розробити та затвердити нову редакцію Перспективного плану роботи з кадрового забезпечення діяльності університету. З поточного навчального року починається підготовка магістрів за програмами, що передбачають 2-річний термін, тому потрібно виробити нові підходи щодо доаспірантської підготовки. Очевидно, що наукова робота магістрів повинна виконуватися за тематикою їхніх майбутніх дисертацій докторів філософії.

У минулому навчальному році відповідно до вимог нового Закону України «Про вищу освіту» в університеті створене Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених. Зокрема воно опікуватиметься комплексом основних питань, пов'язаних із залученням студентів до наукової діяльності. Завдання товариства зазначені у відповідному положенні, схваленому конференцією трудового колективу університету. Правлінням товариства будуть запропоновані механізми стимулювання студентів і викладачів та структурних підрозділів щодо впровадження різних форм наукової роботи зі студентами, зокрема й за здобути результати в конкурсах наукових робіт і олімпіадах, публікації статей, організації наукових гуртків тощо.

Проректор із науково-педагогічної роботи **В. О. БРИЖАТИЙ** у своїй доповіді акцентував увагу на проблемах та завданнях у системі дистанційного навчання та підвищення кваліфікації. Зокрема зазначив, що минулого навчального року проведена кропітка робота з реорганізації мережі навчально-консультаційних пунктів, на яких повністю завершено навчання за заочною формою й переведено студентів на дистанційну. Тепер СумДУ має більше тридцять територіальних центрів дистанційних комунікацій з повним циклом навчання за дистанційними технологіями в чотирнадцяти областях України (рис. 10). Зупинився

Впровадження дистанційної освіти по регіонах України

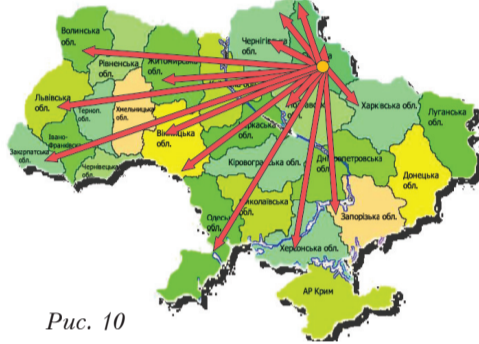

Рис. 10

доповіді і на проблемах (щодо кадрових змін, збереження контингенту, особливостей організації навчального процесу тощо), які потребують свого вирішення у зв'язку з проведеною реорганізацією.

Істотну частину своєї доповіді проректор присвятив формуванню контингенту заочників. Зокрема зазначив, що прийом студентів на бакалаврат цього року мав бути набагато кращим. Назвав не лише об'єктивні (вступ виключно за сертифікатами 2015 року, інші), а й суб'єктивні чинники того, що прийом студентів-заочників на 1-й курс значно скоротився порівняно з минулими роками. Серед останніх – не введення до Правил прийому подовженого терміну на приймання документів (для зорієнтування тих, хто не вступив на стаціонар), відсутність належної профорієнтаційної роботи тощо.

Повідомивши, що тенденція різкого падіння прийому за заочною формою відстежується в усіх вищих школах України, доповідач зауважив, що висновки та корективи щодо планів формування контингенту дистанційно-заочного навчання університетів потрібно робити вже сьогодні. Зокрема більш активно залучати до цього процесу не лише заступників деканів із заочно-дистанційної роботи, а й кафедри, знаходити шляхи активної співпраці із місцевою владою та керівництвом закладів, де розташовані наші центри, тощо.

На думку проректора, доросле населення в Україні вже не так активно, як у минулі роки, обирає заочну форму, а для випускників шкіл, училищ і технікумів дистанційна освіта найбільш економічно вигідна та приваблива можливість використання електронних засобів навчання, які є популярними серед молодого населення України. Тож потрібно звернути особливу увагу на розроблення та впровадження елементів масових онлайн-курсів. Така робота теж носить профорієнтаційний характер.

Доповідаючи про прийом на «спеціаліста» та «магістра» (так званий літній прийом), В. О. Брижатию повідомив, що відбулося на 15% зменшення випускників бакалавратури порівняно з минулим роком. Але разом із тим кількість магістрів збільшилася майже на 35%, причому студенти навчатимуться за обраним освітнім рівнем 1,5-2 роки на відміну від одного року спеціаліста, що в цілому дає збільшення контингенту (рис. 11) Крім того, зазначив, що вдалося заїгнати більше п'ятдесяти осіб випускників бакалавратури інших вишів. Таку тенденцію варто всіляко підтримувати, для чого необхідно посилити профорієнтаційну роботу для випускників бакалавратури в інших регіонах та зробити наші магістерські програми для заочної форми більш привабливими. Тому керівникам кафедр потріб-

Кількість освітніх програм за дистанційною формою навчання

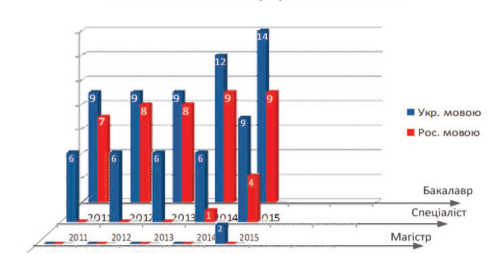

Рис. 11

но виважено підійти до навчально-методичного забезпечення цих програм, підбору наукових керівників магістерських робіт та викладачів дисциплін.

Далі проректор більш детально зупинився на результатах виконання перспективного плану розвитку дистанційної форми навчання в СумДУ. Тут є певні проблеми, пов'язані з графіком відставання розроблення дистанційних курсів. Зокрема нагадав, що розширено кількість напрямів підготовки за дистанційною формою, та перелічив, які з них і на яких кафедрах існують для підготовки «бакалавра», «спеціаліста» й «магістра». Хоча кількість розроблених освітніх програм і зростає, але недостатньо швидкими темпами. Істотною проблемою залишається розроблення дистанційних курсів англійською мовою, також над цим необхідно працювати, щоб адаптувати їх також для студентів-іноземців денної форми навчання.

Заради підвищення якості всього електронного продукту є необхідність провести цього року відповідні спеціалізовані семінари, тренінги, а в деяких випадках організувати курсову підготовку для осіб, за якими закріплені дистанційні курси. Потребує вдосконалення, на переконання доповідача, й система мотивації та заохочення фахівців, які розробляють такі курси.

Доповідаючи про стан системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців, проректор зазначив, що вчена рада університету ухвалила рішення про її реорганізацію в рамках імплементації Закону України «Про вищу освіту». У подальшому підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, а також виконанням інноваційних проектів, пов'язаних із підвищенням кваліфікації викладачів, займатиметься факультет підвищення кваліфікації викладачів (ФПКВ).

Завдання ФПКВ – організувати підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників базового навчального закладу за формалізованими програмами та «Накопичувальною системою підвищення кваліфікації», а викладачам позабазових структурних підрозділів запропонувати програми стажування та ліцензовані програми підвищення кваліфікації: з електронних засобів та дистанційних технологій навчання, з інноваційної педагогічної діяльності, з іноземної мови тощо. Доповідач повідомив, що в минулому році зареєстрованими учасниками процесу підвищення кваліфікації за різними формами – семінарами, тренінгами, курсами тощо – було близько п'ятисот слухачів, що вдвічі більше, ніж у позаминулому.

Тим самим рішенням вченої ради для розширення системи післядипломної освіти і надання додаткових освітніх платних послуг у межах штатного розпису реорганізованої структури ФПК створений Центр професійної та післядипломної освіти, за яким закріплені підготовка та перепідготовка магістрів та спеціалістів із відповідних спеціальностей на базі повної вищої освіти, організація первинної професійної підготовки й перепідготовки та підвищення кваліфікації. Зокрема центр займатиметься такою діяльністю й у позабазових структурних підрозділах СумДУ, працюватиме з деканатами та кафедрами щодо відкриття нових спеціальностей перепідготовки, професійної підготовки та їх ліцензування тощо. Також Центр, з одного боку, має активізувати роботу в університеті з надання платних послуг за програмами перепідготовки, курсової підготовки та професійної освіти, а з іншого – допомагати кафедральним центрам в організації роботи з додаткових платних послуг.

Підсумовуючи сказане доповідачами, ректор СумДУ **А. В. Васильєв** зазначив, що наш університет забезпечує та постійно впроваджує нові підходи до якості освітніх послуг і що саме таким шляхом рухаються сьогодні провідні виші Європи та світу.

■ ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ

Дистанційне навчання сьогодні стало вже такою ж звичною формою, як денне та заочне. Щороку все більше стає бажаючих у світі здобувати знання онлайн. Наш університет не є винятком.

Перші студенти, які почали навчатися дистанційно, з'явилися в СумДУ ще в 2002 році. За цей час в університеті розроблено сотні дистанційних курсів, тисячі студентів з України та інших держав отримали дипломи. СумДУ обрав розвиток онлайн-навчання як один зі своїх пріоритетів. І зараз триває вкрай інтенсивний процес створення дистанційних курсів для нових спеціальностей, до якого долучається все більше викладачів університету, що поєднують нагальними потребами сучасної освіти.

За словами директора організаційно-методичного центру технологій електронного навчання Юрія Олександровича Зубаня, щороку розробляється та вдосконалюється близько 100 дистанційних курсів різними мовами, до цього залучено майже 300 викладачів університету й фахівців центру.

Ми поцікавились у завідувача навчально-методичної лабораторії електронного навчання ОМЦТЕН Оксани Анатоліївни

ЗА ЛАШТУНКАМИ СТВОРЕННЯ КУРСІВ

Шовкопляс, яка спілкується практично з кожним автором-розробником, як же саме відбувається цей процес створення повноцінного дистанційного курсу, наскільки він складний і від чого залежить кінцевий результат.

– Процес створення кожного дистанційного курсу індивідуальний і залежить насамперед від його бачення самим автором. Залежно від умотивованості викладача основні види робіт можна завершити за кілька місяців, а можна гальмувати роками. В результаті багаторічного дослідження проблематики дистанційного навчання лабораторією напрацьовані педагогічні рішення для забезпечення навчального процесу електронними навчально-методичними матеріалами, розроблена нормативна база. Для технічної реалізації створено спеціалізоване віртуальне середовище, кожен викладач має можливість одержати індивідуальну консультацію від фахівців лабораторії. І це саме ті лаштунки, за якими – відкритий простір для творчості автора-розробника. Як яскравий приклад хотілося б згадати дуже наполегливого та відповідального викладача, доктора філософських наук – Людмилу Вікторівну Теліженко, яка є автором дистанційно-

го курсу «Історія мистецтв» (<https://youtu.be/NN26a1rUKXI>).

Його розроблення вона розпочала в січні 2015 р. Незважаючи на власний колосальний педагогічний та науковий досвід, консультувалася й дотримувалася наших рекомендацій. Результатом такої спільної роботи став дуже вдалий дистанційний курс, що розроблений фактично за два місяці й пройшов уже процедуру внутрішньої атестації. Щиро вітаємо Людмилу Вікторівну із вдалим початком! Бажаємо подальших успіхів та натхнення усім нашим небайдужим і відданим своєму покликанню викладачам. Завдяки їм система дистанційного навчання СумДУ поповнюється якісними електронними навчально-методичними матеріалами, що стануть у пригоді студентам не лише дистанційної форми навчання, а й заочної та денної.

Стало цікаво, а як цей процес виглядає з боку самого викладача? Тож редакція і попросила Людмилу Вікторівну поділитися думками щодо роботи над її першим дистанційним курсом.

– Для мене як викладача з досить значним стажем роботи у вишій розроблення дистанційного курсу – справа нова, що здалася навіть непосильною, оскільки я не мала спеціальної

підготовки з комп'ютерних систем. Та викладач-науковець зобов'язаний оволодівати новим для нього освітнім простором, відкидаючи будь-які сумніви. Го-

логів є і приємною, і результативною.

Друге. Думаю, багато хто з колег погодиться зі мною, що, беручись до роботи з чітким на-

міром довести її до логічного завершення, у тобі самому утворюється така творча конфігурація всіх енергій, що дозволяє сказати: не я пишу, воно само пишеться! І ти вже у процесі,

ловне – з бажанням братися до роботи й пам'ятати, як показує досвід, дві речі.

Перше. Ні в якому разі не нехтувати порадами тих, хто в даній сфері є фахівцем і щиро, дохідливо, як ти сам зі студентами, поділитися знаннями з комп'ютерного оформлення курсу. Хочу висловити подяку моїм порадникам у цій справі Оксані Анатоліївні Шовкопляс та Наталії Олександрівні Молдавановій, які завжди з радістю допомагали вирішити ту чи іншу виниклу проблему. Потрібно сказати, така готовність до співпраці

від якого сам одержуєш задоволення. Але як тільки відклав справу в «довгий ящик», то все кудись зникає, і ти знову починаєш роботу, найскладніший етап якої пов'язаний із творенням самого себе. Тож хочу побажати всім колегам не відкладати розроблення дистанційних курсів на рік, а то й більше, оскільки таке затягування ситуації не піде на користь не лише вишу, а й самому викладачеві, й тоді цікава нова справа може перетворитися на тягар, що неминуче відіб'ється й на якості дистанційного курсу.

На фото: Л.В.Теліженко.

■ КРЕАТИВ

ИЗОБРЕТАТЕЛИ В ДЕЙСТВИИ

Не секрет, що в СумГУ значительное внимание уделяется работе с одаренными студентами. В рамках этого направления на кафедре ОПМ (инженерный факультет) создан студенческий кружок изобретателей, указанный приказом ректора еще в марте 2009 года.

Поначалу особой заинтересованности в нем студенты не проявили, поскольку его посещение не сулило никакой видимой выгоды. Однако некоторые решились испытать свои креативные способности. И, надо сказать, не безрезультатно, что привлекло внимание большего круга студентов. Конечно, любое серьезное дело требует определенных усилий, тем более когда речь идет о формировании коллектива изобретателей. Опытный руководитель кружка доцент кафедры компьютерных наук (секция ИТП) В. С. Запороженко избрал правильный путь. Никакой обязательности! Набор производился по желанию, кто-то осознавал, что ему не по душе такой род деятельности и покидал группу, кто-то, наоборот, почувствовал тяготение, вливался в коллектив, становился активным его членом.

Деятельность кружка заключается в работе над усовершенствованием указанных руководителем механизмов и систем, сосредотачивая интеллектуальные усилия студентов в строго заданном направлении. В частности, студенты занимались поиском новых технических решений в устройстве безмуфтового привода и витого маховика. В ближайшем будущем планируется проводить поис-

ковые исследования новых возможностей в направлении применения ультразвука, механического компенсатора и размерной обработки токопроводящих материалов электрической дугой. Руководитель кружка и раньше эффективно трудился над усовершенствованием в

формируемых металлов и сплавов. Им запатентованы различные варианты механических компенсаторов, которые в процессе штамповки автоматически подстраивают нижнюю половину штампа под верхнюю и значительно повышают точность полученных изделий.

названных сферах. Еще будучи аспирантом Белорусского политехнического института, осуществил наложение ультразвука на инструмент при изготовлении сверхпроводящей многожильной проволоки из сплава ниобия и тантала в медной оболочке, а затем, работая в Кировоградском национальном техническом университете, предложил новые устройства для размерной обработки электрической дугой (способ РОД) трудноде-

Как и в любой работе, без курьезов не обходилось. Руководитель кружка вспоминает, как однажды студент, работая над усовершенствованием безмуфтового привода, предложил систему фиксации поворотного эксцентрика без корпуса. На первый взгляд это показалось смешным, однако после более детального рассмотрения оказалось, что идея достаточно удачна. И теперь такой механизм, защищенный патентом Укра-

ины № 25093, является одним из наиболее ценных предложений студентов. А вообще в соавторстве со студентами уже получено 16 патентов Украины, что свидетельствует о плодотворной деятельности кружка в сфере изобретений.

Знания и умения, приобретенные студентами-изобретателями на младших курсах, приносят плоды и на старших курсах при выполнении курсовых и дипломных проектов по специальности, а также при подготовке научных работ на конкурсы. Так, студенческие научные работы, выполненные кружковцами под руководством доцента Запороженко, три года подряд занимают призовые места на конкурсах по прикладной геометрии, инженерной графике и эргономике, которые проводились в Национальном техническом университете «Харьковский политехнический университет»: Андрей Демченко (группа ХМ-91) и Анна Запороженко (ЕП-91) заняли первые места в 2013 году, Роман Пузик (И-22) и Артем Яценко (И-24) – вторые места в 2014 году, Антон Тур (ТМ-41) и Наталия Богатенко (ТМ-11) – также вторые места уже в этом году.

Безусловно, такая творческая работа со студентами позволяет готовить высококлассных специалистов с «изобретательской жилкой» для работы на передовых промышленных предприятиях и фирмах Украины.

Анна ЗАПОРОЖЕНКО,
аспирант Университета
Майнца имени Иоганна
Гуттенберга (Германия)

На фото: в поисках креатива.

ТРЕНІНГ

ЯК СТУДЕНТИ ЗАПОБИГАЛИ КОНФЛІКТАМ?

У рамках дводенного тренінгу (21–22 вересня) молодь СумДУ вивчала конфлікти, ме-

тоди їх вирішення та стилі поведінки у такого типу ситуаціях. Тренінг проходив у рамках проекту «Від руйнування до творення. Шляхи примирення в українському суспільстві», що здійснюється за підтримки міністерства закордонних справ Німеччини. Мета заходу – створення соціальних відеороликів, що запобігатимуть виникненню конфліктів.

Першого дня учасники познайомилися між собою, визначили цілі та завдання тренінгу. Анна Павленко, працівник кафедр філософії, політології та інноваційних соціальних технологій, розповіла, що таке конфлікти, як їх уникати і як діяти у різного роду конфліктних ситуаціях. Інший тренер, Ірина Олексієва, працівник відділу рекламно-інформаційної діяльності СумДУ, познайомила студентів із поняттям «соціальний відеоролик», детально розповіла про

його ідею, принципи побудови сюжету й технологію процесу відеозйомки.

– Мені дуже сподобалось. Усе було дуже активно, цікаво. Я дізналася багато нового. Навчилася монтувати відео. На мою думку, соціальна реклама – найефективніша. Вона впливає на людину, її свідомість і вибір. Тому я сподіваюся, що наші відеоролики не залишать байдужими глядачів, – ділиться враженнями учасниця тренінгу Юлія Ходунай.

На основі почутого та вивченого учасники тренінгу розробили ідеї для власних відео. Тож на другий день студенти поділилися на групи та активно працювали над створенням задуманих відеороликів. Вони знімали, монтували, продумували деталі, щоб створити якісний продукт, який дійсно допоможе уникнути або вирішити деякі конфлікти в суспільстві.

Іван БОНДАРЕНКО,
ЖТ-21

ПОВЕРХ КОРДОНІВ

УНІКАЛЬНІ ІСТОРІЇ ЗІ СПІЛЬНИМ ЗНАМЕННИКОМ

Ще Геракліт зрозумів, що в одну й ту саму річку не можна ввійти двічі. Зрозуміло, що древній мудрець мав на увазі плин часу й неможливість реально повернутися до подій минулого, приреченість назавжди залишатися лише історією. Світ постійно змінюється, і ми – разом із ним. Деякі процеси, що істотно впливають на такі зміни, стають помітними лише з відстані саме років, але якраз вони часто свідчать про неминуче майбутнє.

Про невідмінну трансформацію світу в єдину систему з єдиними характеристиками, тобто про глобалізацію, ми багато чули ще наприкінці минулого століття, й тепер, озирнувшись у минуле, пересвідчуємося, що ознаки її, стають усе відчутнішими. Наприклад, важко не помітити, як останніми роками зросли мобільність людей у світі, можливості їх комунікації, формування глобальних ідеологій (екологічних, правозахисних, інших рухів), що є прямою ознакою триваючої глобалізації. Уже не дивує нас той факт, що сусід навчається в Польщі, а його брат працює у Штатах, ми навчилися купувати речі в інтернет-магазинах Великобританії та США, а відпочивати – в Туреччині, ОАЕ та Болгарії.

Так, останнім часом різко зросла кількість тих, хто рушає за межі України в пошуках роботи з достойною оплатою, потрібних знань або досвіду, і це пов'язано не лише з економічним станом нашої країни, це неминучі наслідки глобальних світових процесів.

Із зрозумілих причин інформаційний простір України пере-

повнений негативом. Однак світ влаштований так, і це аксіоматично, що без двох полюсів не виникає ні енергії, ні руху, ні моральних оцінок. У всьому є свої «інь» та «янь».

Безумовно, мало тішить той факт, що майже 20 мільйонів українців мешкають за кордоном (ураховуючи кілька хвиль емігрантів та їх нащадків). Проте як емігранти, так і трудові мігранти по-різному, але допомагають нашій країні. За експертними оцінками, лише мігранти інвестують в Україну щорік 19 мільярдів євро! Хіба не позитив? Україна інвестує неочіненний живий капітал в економіку практично всіх розвинених країн світу.

Кілька років тому Стенфордський університет запропонував усім охочим безкоштовно пройти три курси через мережу Інтернет. Лише в одному з них тоді взяло участь близько 160 тисяч студентів зі 190 країн світу. А сьогодні тисячі українців навчаються он-лайн у провідних університетах світу.

Герої нашої розповіді – три українці, які слідом за багатьма іншими співвітчизниками опинилися в США, найпопулярнішій країні для тих, хто виїздить із Батьківщини не лише як туристи. У кожного з них своя унікальна історія, однак є чимало й спільного.

Один із них, Дмитро Тарасюк, навчався в КНУ імені Тараса Шевченка за спеціальністю «Теорія і технологія програмування», де й набув базових умінь та навичок. Згодом помі-

ресивний рекрутинг (EPAM System inc. займається аутсорсингом, аутстафінгом і т. ін.). Розповідає: «Поспілкувалися, вони запропонували роботу, я,

Аліна з чоловіком

звісно, прийняв пропозицію...». Рішення вирушити до Америки прийшло доволі несподівано – переїзд «спровокував» роботодавець.

Спочатку Дмитро планував залишитися в Штатах на 1–2 роки, проте вирішив затриматися довше. Найбільше цінує можливість вирішувати важкі нетривіальні завдання різними мовами програмування, також не менш важливими для нього є свобода дії та креативний підхід. «Приємно чути і читати, коли стільки людей використовують програми, які ти пишеш», – ділиться почуттями програміст. Вирішив поєднувати роботу з навчанням. Тоді й виникла ідея дистанційної освіти. Американські виші для такої справи хлопець не обрав, зокрема й через фінансові обмеження.

Тож Дмитро вирішив звернутися до українських вишів. Переглянув кращ з них за рейтингами QS, яким довіряє найбільше, і обрав СумДУ, адже інші вищі навчальні заклади або взагалі не пропонують послуги дистанційної освіти, або пропонують недостатнього рівня. У майбутньому Дмитро планує одержати Phd (аналог українського кандидата наук).

На відміну від Дмитра Ангеліна Пархоменко поїхала до США разом із чоловіком, співробітником компанії «NetCracker Technology». Тепер вони мешкають у місті Денвер (штат Колорадо).

Питання вищої освіти також

було актуальним. Оскільки чоловік Ангеліни раніше працював у СумДУ розробником інтерактивного навчального контенту для дистанційних курсів, тож цілком зрозуміло, що дружина обрала саме цей університет і саме дистанційну форму навчання, перевагою якої вважає насамперед зручність. Адже навіть тисячі кілометрів, що відділяють Денвер від Сум, не заважають одержувати потрібні знання. А вміння їх одержувати залежить від мотивації студента, його бажання розвиватися. Нещодавно вона також почала працювати...

Зовсім інша історія знайомства з Америкою у Дмитра Бородіна. Він народився в сім'ї медиків, до шістнадцяти років мешкав у Донецьку. З дитинства брав переможну участь у різного роду шоу на центральних каналах українського ТБ («Шанс», «Суперзірка» тощо).

Навіть працював з англійським продюсером, зняли декілька кліпів – на Youtube їх усі можна переглянути. Не менш активно, ніж музикою та співом, цікавився інноваційними технологіями. Готувався до навчання у якомусь виші, аж раптом батьки дізналися, що виграли «Грін-карту»... Уже в Штатах знайшов чудову школу, що готує тестувальників програмного забезпечення, де вчили тестувати web-аплікації, мобільні аплікації тощо, показували індустрію IT із середини. Після закінчення школи одержав безкоштовну практику в трьох компаніях, де почав працювати певного досвіду. Потім працював за контрактами з двома фірмами.

Сьогодні Дмитро Бородін у свої 19 років працює в «Apple», гаджетами якої цікавився ще з дитинства. Звісно, потрапити до такої фірми непросто, пройшов

Дмитро Бородін

в українському виші. По-третє, цікавий сам факт того, що знання, одержані на одному кінці планети, можуть реалізовуватися й давати користь за тисячі й тисячі миль звідти, на іншому континенті. Справжній мудрості не можуть бути перешкодами ні простір, ні час. Що, власне, зрозумів іще Геракліт. У плин часу й справді не можна ввійти двічі, але можна, озирнувшись на минуле, передбачити, куди і в яку реальність час плинутьиме в майбутньому.

Іван БОНДАРЕНКО,
Олександра ТОКАР,
Олена ФЕДЯЙ
(група ЖТ-21)

Дмитро Тарасюк

тив, що його вищу складно триматися на рівні зі світовими темпами розвитку програмування, тож вирішив власноруч набувати досвіду. У пошуках роботи радше з цікавості пройшов співбесіди в компанії EPAM, що проводила аг-

Вітаємо!

ЗАСЛУЖЕНА ВІДЗНАКА

За значний внесок у розвиток освіти Сумщини, підвищення авторитету професії педагога на обласну дошку пошани занесена завідувач кафедри журналістики та філології професор, доктор філологічних наук

Олена Григорівна ТКАЧЕНКО

Редакція пишається своїм шеф-редактором!

ДЕНЬ БАТЬКА

СПРАВЖНЄ СВЯТО

У літературній вітальні СумДУ відбувся конкурс дитячих робіт, приурочений до Дня батька. Юні таланти від щирого серця представили глядачам свої малюнки та есе, у яких відобразили свою любов до тата...

У кожної людини – свої асоціації з дитинством. Хтось пам'ятає веселі ігри на дитячому майданчику, для когось найщасливішим моментом був футбол із друзями допізна, у згадках інших залишилася щаслива сім'я, де є «тато, мама і я». Чимало літераторів присвятили свої твори матерям, але не так багато тих, хто виокремлює роль батьківства. Кажуть, що стати батьком просто. Бути батьком, навпаки, складно.

У конкурсі «Який у мене тато?» взяли участь школярі як молодших, так і старших класів. Завдяки дитячій щирості гості заходу мали можливість доторкнутися душою і серцем до тієї іскри, яка повинна жеврити в кожній сім'ї, у кожній оселі – до любові. У кожному малюнку відчувалися неабияка повага до свого тата, захоплення ним.

Таке свято, за словами заступника декана з профорієнтаційної роботи В. Дорди, є дуже важливим для

кожного батька. Він наголосив, що кожний чоловік повинен дбати про своїх дітей, робити все, щоб його малеча відчувала себе щасливою.

Організатори конкурсу подарували дітям справжнє свято. Адже з їхніх очей та щирих посмішок було помітно, що

маленькі художники на сьомому небі від участі в такому цікавому дійстві. Кожний маленький митець за свою творчість отримав приз. В учасників та гостей заходу була можливість познайомитися та поспілкуватися у більш неформальній обстановці – за чаюванням.

Давайте разом побажемо натхнення юним даруванням та постійної батьківської турботи. Хочеться вірити, що в тих дітей, які брали участь у

конкурсі, її вистачає. А чи є вона в інших дітей? Чи всі діти мають хорошого, дбайливого наставника? Хотілося б відповісти на це запитання ствердно, але, на жаль, реальність не завжди збігається з нашими

ми бажаннями. Від кожного з нас, дорослих, тією чи іншою мірою залежить, щоб ступінь такого збігу лише зростав.

**Інна ХОМЕНКО,
ЖТ-21**

ВИДАВНИЧІ ПРОЕКТИ ПРОФЕСОРА Л. Г. МЕЛЬНИКА

СЕРЬЄЗНО О НЕСЕРЬЄЗНОМ

Название книги, как правило, отражает в предельно сконцентрированном виде ключевые моменты ее содержания. Новое издание заведующего кафедрой экономики и бизнес-администрирования Л. Г. Мельника СумГУ исключением не стало. Название «Философские сказки о развитии (просто о сложном)» весьма красноречиво. Сочетание, казалось бы, несовместимых вещей – «философские сказки» – свидетельствует, с одной стороны, о глубине смысла и серьезном содержании предлагаемых читателю рассуждений, сентенций, взглядов и выводов, а с другой – об их несерьезной форме. Именно так часто воспринимается сказка, особенно взрослыми, забывшими, что в ней присутствует тот намек, который добрым молодцам урок.

Подобная «сказочность» позволила на одной странице собирать известные имена из разных времен и пространств, не нарушая смысловую целостности. Например, уже в 1-й главе «Начало начал» 1-й части книги под рубрикой «Авторитетные мысли» собрались Цицерон,

ты в не стандартной, не стереотипной (чем страдают, как правило, научные работы), а в оригинальной форме, вплоть до анекдотической, не теряя при этом, однако, философской глубины и целеустремленности научного поиска.

Помогают более точно осмыслить суть проблем, рассматриваемых в книге, удачно подобранные иллюстрации, не всегда серьезные, но всегда с намеком на важность, актуальность вопросов, требующих серьезных ответов.

Закономерно, что проделанная Л. Г. Мельником и отраженная в книге работа удостоена награды Государственного фонда фундаментальных исследований Украины в конкурсе научно-популярных изданий, проведенном совместно с МОН и НАН Украины.

А еще – недавно во время областной августовской конференции, проходившей в академическом театре драмы и музыкальной комедии им. М. С. Щепкина, ему вручена областная премия им. А. С. Макаренки, являющаяся высшей наградой Сумской ОГА для педагогических и научно-педагогических работников за значительный вклад в развитие просвещения Сумщины, а также развитие теории и практики современной педагогической науки. Реализация нового издательского проекта подтверждает обоснованность вручения его автору награды и премии.

А с «Философскими сказками о развитии» непосредственно, «лицом к лицу», можно встретиться в библиотеке СумГУ. Встреча сулит много неожиданной информации для размышления представителям самых различных научных направлений и, конечно же, любознательным студентам.

Л.Г. Мельник

ФИЛОСОФСКИЕ СКАЗКИ О РАЗВИТИИ

(просто о сложном)

Стивен Хокинг, Гераклит Эфесский, Джебран Халиль Джебран, Гете, Козьма Прутков... Из разнообразия их высказываний, по воле автора, возникает гармоничный взгляд на природу и её тайны, подготавливающий читателя к встрече с теми проблемами, которые не только сегодня являются актуальными для науки.

Этот прием используется и в последующих главах. Меняются жанры подачи материала (помимо сказки появляются заметка, анекдот, притча, поэтические формы, крылатые выражения), но при этом с разных точек зрения автор фокусирует наше внимание на рассматриваемой в данной главе проблеме. Что такое развитие природы и человека? Возможно ли оно в принципе? Чем отличается системный кризис системы от структурного? Существует ли взаимосвязь между 3-й сигнальной системой и 3-й промышленной революцией? Что такое триалектика? Как выглядит закулисное информативное... Можно продолжать и продолжать ряд проблем и причин, которые эти проблемы порождают и на которые автор пытается дать и дает отве-

«РЕЗОНАНС»
газета Сумського державного університету
«REZONANCE»
Sumy State University Press

Реєстраційне свідоцтво СМ №020
Перший номер газети вийшов у світ 29.10.1991.

Обсяг – 2 друковані аркуші,
приведені до 8 полів формату А-3.
Віддруковано: ПБКФ «МакДен»,
м. Суми, вул. Тополянська, 16.
Адреса редакції:
м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2,
корпус «Г», кімнати: 1107, 1110.

Телефони: 687 850; 33-02-25.

Відділ інформаційно-редакційної діяльності

Шеф-редактор
Олена Ткаченко
Редактор
Василь Чубур
Коректор
Ніна Гавриленко

Автори фото:
Людмила Дудченко
Артем Саєнко
Олександра Лугова

УВАГА! Електронний варіант цього номера газети «Резонанс», а також архівні номери за попередні роки можна прочитати за адресою:

sumdu.edu.ua/ukr/rezonans/html